

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2026 m. d. nutarimu Nr.

STRĖVININKŲ VALSTYBINIO BOTANINIO-ZOOLOGINIO DRAUSTINIO NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Strėvininkų valstybinio botaninio-zoologinio draustinio nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Strėvininkų valstybinio botaninio-zoologinio draustinio (toliau – draustinis) apsaugos ir tvarkymo reikalavimus, steigimo tikslus, išskirtinę vertę, taip pat etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus.

2. Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme.

II SKYRIUS DRAUSTINIO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

3. Draustinio steigimo tikslai:

3.1. išsaugoti Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines: 9020 Plačialapius ir mišrius miškus, 9050 Žolių turtingus eglynus, 9160 Skroblynus, 9180 Griovų ir šlaitų miškus, ir užtikrinti palankią buveinių apsaugos būklę;

3.2. išsaugoti teritorijoje randamas saugomas gyvūnų, augalų ir grybų rūšis: geltonžiedį pelėžirnį (*Lathyrus laevigatus*), marmurinį auksavabalį (*Protaetia lugubris*), niūriaspalvį auksavabalį (*Osmoderma eremita*), purpurinį plokščiavabalį (*Cucujus cinnaberinus*), ąžuolinį skaptuką (*Xestobium rufovillosum*), pleištinį žirgelį (*Ophiogomphus cecilia*), mažąjį erelį rėksnį (*Clanga pomarina*), pilkąją meletą (*Picus canus*), tulžį (*Alcedo atthis*), ir užtikrinti palankią saugomų rūšių apsaugos būklę;

3.3. užtikrinti kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ekologinę pusiausvyrą;

3.4. sudaryti sąlygas vykdyti mokslinius kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos vertybių, hidrologinio režimo tyrimus ir stebėjimus, kaupti informaciją kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir gamtos vertybių apsaugos ir kitose srityse;

3.5. propaguoti gamtos teritorinius kompleksus (vertybes);

3.6. sudaryti sąlygas vystyti pažintinį turizmą.

4. Draustinio išskirtinę vertę formuoja Nuostatų 3.1–3.2 papunkčiuose nurodytos gamtos vertybės.

III SKYRIUS

DRAUSTINIO APSAUGOS, TVARKYMO IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI

5. Siekiant išsaugoti Europos Bendrijos svarbos buveines, taikomi šie reikalavimai:

5.1. 9020 Plačialapių ir mišriųjų miškų, 9160 Skroblynų, 9180 Griovų ir šlaitų miškų buveinėse negali būti ardoma miško paklotė, žolių, samanų, kerpių ar krūmokšnių dangą, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytus atvejus (reikalavimas netaikomas, jeigu miško paklotės suardymo neįmanoma išvengti vykdant miško atkūrimą ir leistiną medienos ruošą).

5.2. 9020 Plačialapių ir mišriųjų miškų buveinėse negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus specialiuosius biologinės įvairovės palaikymo kirtimus, siekiant formuoti ir palaikyti įvairiaamžį, būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, bei pavojų keliančių medžių ir sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė. Negali būti kertami brandūs ąžuolai, liepos, klevai, guobiniai medžiai. Negali būti šalinama negyva, stambesnė kaip 30 cm skersmens mediena, jeigu jos yra mažiau kaip 20 m³/ha. 9020 Plačialapių ir mišriųjų miškų buveinėse tinkama buveinės struktūra užtikrinama retinant tankias medyno dalis ir palaikant netolygų medžių išsidėstymą, taip sudarant geresnes sąlygas pomiškiui atsirasti. Nesant pomiškio, retmės formuojamos potencialiose pomiškio atsiradimo vietose. Bendras medyno skalsumas po kirtimų turi būti ne mažesnis kaip 0,7 (nesant pomiškio) arba 0,6 (esant perspektyviam pomiškiui). Jei vyksta buveinės kaita didėjant eglių kiekiui, gali būti vykdomas eglių, augančių I, II arduose ar pomiškyje, šalinimas.

5.3. 9050 Žolių turtingų eglynų buveinių medynuose, kurių skalsumas 0,8 ir didesnis, formuojami įvairaus tankumo medynai. Po kirtimo vidutinis bendras medyno skalsumas turėtų būti ne mažesnis nei 0,6.

5.4. 9050 Žolių turtingų eglynų ir 9160 Skroblynų buveinėse vykdomi neintensyvūs (per vieną kartą leidžiama iškirsti iki 20 proc. medyno tūrio) specialieji biologinės įvairovės palaikymo, atrankiniai pagrindiniai kirtimai užtikrinant pastovią miško medžių dangą, siekiant natūralios įvairiaamžės medyno struktūros formavimosi. Esant poreikiui stabdoma sukcesija 9050 Žolių turtingų eglynų buveinėse mažinant lapuočių medžių proporciją. 9160 Skroblynuose galima iškirsti dalį eglių, augančių pirmajame arde.

5.5. 9180 Griovų ir šlaitų miškų buveinėse negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus atrankinius pagrindinius kirtimus, specialiuosius biologinės įvairovės palaikymo kirtimus, siekiant formuoti ir palaikyti būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, bei sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė.

5.6. 9180 Griovų ir šlaitų miškų buveinių tinkamo medyno skalsumui ir struktūrai palaikyti ir buveinėse aptinkamų saugomų rūšių (aktuali teritorijoje aptinkamam geltonžiedžiam pelėžirniui) augimo sąlygoms gerinti minkštųjų lapuočių vienamežiuose medynuose ar medynuose, kuriuose eglių dalis per didelė, pavienių medžių žievė gali būti tašoma ar apipjaunama žiedu, siekiant pagerinti klevų, guobų, liepų, uosių, skroblių ir ąžuolų augimo sąlygas ar padidinti negyvos medienos kiekį. Dėl eglės liemenų kenkėjų keliamo pavojaus gretimuose medynuose augančioms eglėms aptašymo žiedu ir pjovimo darbai vykdomi spalį arba lapkritį, kitu metu nupjautų medžių kamienai nužievinami.

6. Niūriaspalvių auksavabalių (*Osmoderma eremita*) buveinėse negali būti kertami brandūs drevėti ir džiūvantys ąžuolai, drebulės, liepos ir klevai. Skatinama palikti nenukirstus nusilpusius, pažeistus brandžius lapuočius medžius, išvirtusius brandžius lapuočius medžius.

7. Purpurinių plokščiavabalių (*Cucujus cinnaberinus*) buveinėse negali būti kertami brandūs ąžuolai ir guobiniai medžiai. Skatinama palikti nepašalintus brandžius išvirtusius lapuočius medžius.

8. Saugomų rūšių ir Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių palankiai apsaugos būklei užtikrinti skatinama įgyvendinti gamtotvarkos plane ar kitame saugomų teritorijų planavimo dokumente, taip pat saugomų rūšių apsaugos veiksmų plane numatytas saugomų rūšių ir natūralių buveinių apsaugos ir atkūrimo priemonės.

9. Sodybų pastatai draustinyje statomi laikantis Aukštaitijos etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstų reikalavimų:

9.1. Gyvenamasis namas – stačiakampio plano, iki 7 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 150 m². Stogai – dvišlaičiai, keturšlaičiai čiukuriniai, laužyti čiukuriniai, 40–45° nuolydžio. Sodybos pagalbinio ūkio pastatai – vieno aukšto, iki 9 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Stogai – dvišlaičiai, pusvalminiai arba keturšlaičiai.

9.2. Sodybos pastatų stogų spalva – tamsiai ruda, pilka, žalia, raudona (čerpių).

9.3. Sodybos pastatų fasadų apdailai naudojamos šios medžiagos: mediena, akmuo, molis, plytos, mūras, tinkas.

9.4. Sodybos pastatų fasado sienos dažomos rusva, gelsva, smėline, žalsva, ruda, žalia, pilka spalvomis arba išlaikoma natūrali medžio spalva.

10. Saulės šviesos energijos elektrinės ir saulės šilumos energijos kolektoriaus leidžiama įrengti ant pastatų stogų ir (ar) fasadų.

11. Saulės šviesos energijos elektrinės leidžiama statyti tik sodybų žemės sklypuose statant iki 10 kW galingumo elektrines. Saulės šviesos energijos elektrinių pastatymo vietos Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir terminais turi būti suderintos su už draustinio apsaugą atsakinga saugomos teritorijos direkcija, kuri įvertina, ar saulės šviesos energijos elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms.